

Kotormán Ábel

A szobrászat szerintük

Az MKE szobrász szakos hallgatóinak diplomamunkáiról

ZERGE Vivien Lenke:
Transparence, 2022,
rovarháló, damil,
450×492×691 cm
Fotó: Gabelics Antal
↓

Egyre gyakrabban merül fel az igény, hogy egy-egy szakma definiálja önmagát, így bizonyítva létjogosultságát. A szobrászat sincs ezzel másképpen. Sokan és sokféleképpen próbáltak már választ adni a kérdésre, hogy mi a szobrászat. Akárhogy igyekszem, nem tudok felidézni olyan definíciót, amely kielégítő választ nyújtott volna. Egyszerűen rossz a kérdés. Nem tudom, Michelangelo hogyan felelt volna erre, de a *Pietà* előtt

állva könnyen elképzelhetjük szobrászatról alkotott nézeteit. Talán nagyképűen hangzik, ha azt mondom, akit a szobrászatról alkotott véleményem érdekel, nézze meg a szobraimat, pedig a legalázatosabb gesztus egy alkotótól éppen az, ha egyszerűen a művével válaszol.

Szabó Hajnalka *Hypnogram* című munkája egy öt részből álló domborműsorozat. Szabó legkevésbé sem idealizáló, nyers mintázási modora és az intim testrészeket plasztikus ábrázolása révén egyfajta voyeur szerepbe helyezi a nézőt. Míg a szélső elemek formaképzésük és kompozíciójuk tekintetében helyenként bizonytalanságot mutatnak, addig a középső kiemelkedően érzékeny plasztikai készségről tanúskodik. A széria darabjai közül ez tudja leginkább kifejezésre juttatni az alvó ember öntudatlanul heverő testének védtelenségét és kiszolgáltatottságát. Kováts Hanna *Indirekt elbeszélés* című műve három emberalakot jelenít meg közel életnagyságban. A beton ridegsége és a sziluettszerű megfogalmazásmód egyfajta személytelenséget kölcsönöz a háttal álló figuráknak, amit tovább erősít, hogy a belső formák csupán jelzésértékű plasztikai gesztusokkal vannak érzékeltetve a domborműveken. A mű vizuális elemeit tekintve logikusan felépített és igényes kidolgozású, ennek ellenére részletei nem minden esetben tudnak kifejezőerővel hatni. Majoros Lili Zsófia *Erőpróba* című munkája szintén az építészetből ismert anyaghoz nyúlt. Betonacél muráliája olyan témákat érint, mint a felcserélt nemi szerepek vagy a férfiak és nők közötti munkamegosztás kérdése. Az elsőre is egyértelmű hivatkozás a szocreál fali plasztikákra teljesen tudatos. Témafelvetése valamiféle, a kérdéskörrel kapcsolatos háttározott álláspontot feltételez, művében mégsem kíván kijelentéseket tenni. Ez a tartózkodó hozzáállás, úgy vélem, a tervezettnél közelebb sodorja a szocialista előképekhez.

Sipos Lilla Judit *Szfinx* című művében a mitológiai lény fikatív tróféája tárul elénk, mely ráadásul önábrázolás is. A mű antiesztétikus mivolta már a téma sajátos megközelítéséből is következik: a groteszk témaválasztáshoz groteszk megjelenés párosul. Egy olyan témát, mint az önportré, amely kis túlzással egyidős a művészettel, nem lehet félvállról venni. Sipos önarcképszobra nagy vonalakban tartalmazza a hipernaturalista ábrázolásmód megannyi lényeges attribútumát, belső arányainak rendszere és plasztikai megfogalmazásmódja azonban elnagyolt. A szerzői szándékból fakadó bizarr megfogalmazásmódra jó példa lehet Szöllösi Géza *My Pets* című sorozata vagy Patrizia Piccinini ember-állat szobrai. Sipos Lilla Judit diplomamunkája esetében azonban a témafelvetésen és a stíluson túl az elnagyolt kivitelezés is hozzájárul az abszurd megjelenéshez.

Zerge Vivien Lenke *Transparence* című munkájának terébe lépve az elanyagtalánított fatörzsidézetek egy kopsz téli erdő benyomását keltik. Zerge installációjának részleteiben elhagyja a naturalisztikus elemeket, és saját absztrakt nyelvezetével fogalmazza meg vízióját. Ezt az irányt jónak gondolom, mivel áttetszősége révén az egymást fedő dróthálórétegek váltakozó sűrűsége sajátos plasztikai hatást kelt, felerősítve a néző belülről kifelé történő szemlélődésének érzetét. Ennek azonban nem tudtam teljes mértékben átadni magamat, mivel a mű egy-egy részlete megakasztotta a tekintetemet. A művész fának talajjal való kapcsolatát helyenként tisztázatlannak éreztem, törzsük pedig néhol felfele kiszélesedik, és ily módon inkább a plafonról való függeszkedés érzetét keltik, mintsem a fákra jellemző, önnön súlyukat megtartani képes szerkezetétét.

Varga Evelin *Önreflexió* című művében kísérletet tesz az önvizsgálat során lezajló mentális folyamatok ábrázolására. Varga művének letisztult vizuális készlete pontos és logikusan felépített, ennek ellenére nézőként nehéz kapcsolódni hozzá, mivel asszociatív lehetőségei kissé egysíkúak. Három részből álló domborműsorozatában a fakalodákban elterülő, gyűrött drapérialenyomatok az agykéreg kiterített mintázataiként jelennek meg. A fokozatosan kisimuló textília találó hasonlat az önvizsgálattal járó tisztulási folyamatokra. Ezt erősíti a műben szereplő tinta, amely összetett képzettársításai révén megfelelő kifejezőeszköze lehet a tudatalatti folyamatoknak.

Az apró fémelemek negatívba hegesztésével létrehozott plasztikának nagy divatja van manapság a kortárs szobrászatban, gondoljunk Antony Gormley művészetére vagy, hazai példával élve, Majoros Áron munkásságára. Bóka Bálint *Kavics* című szobrával könnyedén csatlakozhatott volna ehhez az irányzathoz, művének ereje azonban nem a negatívba hegesztett ipari fémhulladék repetitív és dekoratív esztétikájára való rácsodálkozásból fakad. Ez a technikai fogás szobrának csupán az alapját képezi; a hegesztés és a csiszolás nyomainak szervesülése új minőséget létrehozva határozza meg a szobor felületét és formáját. Szűkszavú szobrászi nyelvezete nem a mondanivaló hiányát jelzi, inkább egy csendes szemlélődés és az anyaggal való párbeszéd lenyomata.

Kecső Kristóf *Dichotómia* című munkája nonfiguratív, absztrakt, geometrikus, műfaját tekintve pedig fémplasztika. Ha az lenne a feladatunk, hogy kategorizáljuk, aktákba rendezzük és iktassuk az alkotásokat, akkor ezek az általánosító, nyers fogalmak nagyjából megfelelnek a célnak, egyébiránt viszont nem visznek közelebb a tárgyalt műhöz. Akkor sem mondanék róla kevesebbet, ha azt írnám, nagy, szürke és szögletes vasdarabról van szó. Kecső műve a szobrászat legalapvetőbb kérdéseire keresi a választ: lépték, belső arányok, térmélység, körbejárhatóság, a gravitációval való viszony és a monumentalitás. Íme, másik hat fogalom! Ezek azonban találóbban jellemzik Kecső munkáját, hiszen a leírás helyett a befogadás dinamikájára helyezik a hangsúlyt.

Idén Nagy Dániel kapta a legjobb diplomamunkának kijáró Vígh Tamás-díjat. Műve az *Ensó* címet viseli, amely a zen buddhista kultúrában egy kört jelöl, mely egy vagy két kézmozdulat eredménye. Míg hagyományosan az ensót levegőbe, homokba vagy papírra tintával szokás rajzolni, addig Nagy Dániel mázsás vaslapokat választott anyagául. A roppant vastömbök vágása, kovácsolása és hajlítása vagy éppen egy könnyű ecset kecses mozdulatai csupán csak lépések két, egy irányba vezető úton. Nagy Dániel műve megmutatja, miként tud a hosszan fenntartott figyelem egyetlen friss gesztusban formát ölteni.

↑
BÓKA Bálint: *Kavics*, 2022,
acél, 150×80×45 cm
Fotó: Gabelics Antal

↑
KECSŐ Kristóf: *Dichotómia*, 2022,
hegesztett acél, 321×340×98 cm
Fotó: Gabelics Antal

A diplomavédés tétje, hogy a hallgatók képesek-e kísérletező időszakuk végére érvényes véleménnyel kilépni az egyetem zárt és biztonságot nyújtó keretei közül. Ennek manifesztuma a diplomadolgozat, illetve a diplomamunka. Kíváncsian várjuk, hogy a jövőben milyen válaszokat adnak majd arra a kérdésre, hogy szerintük mi a szobrászat.